

Чорноморський національний університет імені Петра Могили
факультет політичних наук
кафедра журналістики

«Допущено до захисту»
в. о. завідувача кафедри журналістики

_____ Тетяна СИДОРЕНКО
(підпис)
“ _____ ” _____ 2025 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття ступеня вищої освіти бакалавр
за освітньо-професійною програмою «Журналістика»
зі спеціальності 061 Журналістика

**на тему: «ІСТОРІЯ І КУЛЬТУРА МІСТА МИКОЛАЄВА:
МУЛЬТИМЕДІЙНА ІСТОРІЯ»**

Виконала:
Здобувачка IV курсу, групи 448
Антоничева Валерія Олексіївна

(підпис)

Науковий керівник:
кандидат політичних наук,
доцент кафедри журналістики
Соловйова Анна Сергіївна

(підпис)

Рецензент:
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української філології
та міжкультурної комунікації
Островська Людмила Станіславівна

(підпис)

Засвідчую, що в цій кваліфікаційній
роботі немає запозичень із праць
інших авторів без відповідних посилань

Здобувач _____
(підпис)

Миколаїв – 2025 рік

ПЛАН

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ МІСТА МИКОЛАЄВА

- 1.1. Ключові етапи розвитку культурного простору Миколаєва.
- 1.2. Унікальність миколаївської символіки.
- 1.3. Сучасні тенденції і перспективи культурного розвитку.

Висновки до розділу 1.

РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ПРОЄКТУ «Миколаїв: Культурна мозаїка »

- 2.1. Культурологічна телепрограма та її місце у сучасному телепросторі.
- 2.2. Процес створення телепрограми «Миколаїв: Культурна мозаїка».
 - 2.2.1. Випуск №1: Історія Центральної міської бібліотеки імені Марка Лукича Кропивницького.
 - 2.2.2. Випуск №2: Історія Миколаївського художнього академічного драматичного театру.
 - 2.2.3. Випуск № 3: Історія парку «Народний сад».
 - 2.2.4. Випуск № 4: Історія скверу «Ради Європи».
 - 2.2.5. Випуск № 5: Історія дитячого містечка «Казка».
 - 2.2.6. Випуск № 6: Історія Манганаріївського скверу.
 - 2.2.7. Випуск №7: Історія краєзнавчого музею «Старофлотські казарми».
 - 2.2.8. Випуск №8: Історія Миколаївського яхт- клубу.
 - 2.2.9. Випуск № 9 : Історія обласного художнього музею імені В.В. Верещагіна.
 - 2.2.10. Випуск № 10: Історія Миколаївського зоопарку.
 - 2.2.11. Аналітична стаття «Телепрограма «Миколаїв: культурна мозаїка» культурологічна подорож, що розповідає про історичні надбання міста Миколаєва».

Висновки до розділу 2.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ВСТУП

Питання культури та історії міста Миколаєва надзвичайно важливе у теперішній час, адже, дивлячись на події сьогодення є актуальним реалізувати мультимедійний проєкт про історичне і культурне життя міста Миколаєва, який б відповідав інтересам жителів міста. Це пов'язано з тим що, зараз у закладах культури Миколаєва, переважно, у музеях, бібліотеках, театрах проходять різноманітні заходи, які мають на меті вдосконалювати і розвивати культуру міста (наприклад, художні виставки, музичні концерти, фестивалі настільних ігор «Миколаївська фішка», зустрічі з миколаївськими письменниками і презентації їхніх книг, майстер-класи.)

Ці заходи позитивно впливають на культурний розвиток міста, підвищуючи культурний рівень його мешканців, збагачуючи його історію та окреслюючи перспективи розвитку у майбутньому.

Актуальність дипломного проєкту зумовлено тим, що у Миколаєві наразі є недостатня кількість мультимедійних інформаційно-пізнавальних програм у галузі культури та історії міста, через низку інших не менш важливих актуальних питань. Жителі мало проінформовані про культуру і історію визначних пам'яток міста, тому авторка вирішила працювати у цьому напрямку.

Культурологічна телепрограма – це єдність взаємопов'язаних зорових і звукових образів, що відтворюють на екрані реальний або постановочний відеоряд, який репрезентує просування культурно-мистецьких явищ і практик.

Питання специфіки створення телебачення та подальшого його розвитку вивчали такі науковці як: Б. Грабовський, А. Моль, С. Голл, В. Лизанчук, В. Здоровега, А. Новікова, Н. Вакурова та інші.

Історія і культура Миколаєва привертає увагу багатьох відомих вітчизняних науковців, серед них: Сергій Мицик, заслужений працівник культури України; Володимир Щукін, історик, автор праць з історії та культури Миколаївщини; Юрій Гребенніков, Галина Стрелецька та інші.

На думку авторки, створення культурологічної телепрограми є необхідним, тому що з появою нових електронних видань, соціальних мереж та платформ, документальних фільмів і подкастів повинні з'являтися і нові телепрограми, які б детально розкривали ту або іншу діяльність людини, наприклад, у галузі культури.

Миколаївці мають бути добре проінформовані про культуру і історію рідного міста, по-перше, тому що вони є його мешканцями, а по-друге – тому що саме культура впливає на духовний розвиток людини.

Мета дослідження полягає у розгляді теоретичних аспектів історії та культури міста Миколаєва, а також у специфіці створення культурологічної телепрограми, яка у цікавій і доступній формі розповідає про життя міста.

Відповідно до поставленої мети необхідно здійснити такі **завдання**:

1. Розглянути історію культури міста Миколаєва.
2. Охарактеризувати специфіку культурного життя міста.
3. Представити унікальність культурних пам'яток.
4. Окреслити концепцію телепрограми.
5. Розкрити особливості і специфіку створення відеопродукту.
6. Створити мультимедійний проєкт (телепрограму) про культуру та історію міста Миколаєва – «Миколаїв: Культурна мозаїка».

Об'єктом дослідження є історія та культурне життя м. Миколаєва.

Предметом дослідження є специфіка створення мультимедійного проєкту, присвяченого історичному розвитку і культурному життю м. Миколаєва.

Методи дослідження: термінологічний аналіз, функціональний аналіз, польові дослідження (виїзд до історичних місць, відеофіксація матеріалів), узагальнення результатів аналізу.

У межах реалізації дипломного проєкту було використано комплекс методів, що поєднують аналітичний, емпіричний і творчо-практичний підходи: метод спостереження (для фіксації деталей міського середовища, які стали основою візуального та звукового ряду відеосюжетів); порівняльний

аналіз (для зіставлення різних підходів до репрезентації локальної ідентичності у вітчизняному медіапросторі); жанрово-стилістичний аналіз (для обґрунтування вибору формату відео сюжету та його жанрової приналежності; проєктний метод, який передбачає реалізацію усіх етапів створення медіапродукту – від ідеї та сценарного планування до зйомок, монтажу та публікації; аналіз візуального контенту (для оцінки художньо-композиційних рішень, візуальних метафор та стилістичної цілісності створених відеоматеріалів).

Наукова новизна полягає у тому, що авторка здійснила спробу створити мультимедійний проєкт про історію та культуру міста Миколаєва, а також систематизувати теоретичні дослідження з вказаної тематики і розкрити специфіку створення телепрограми на практиці.

У сучасних умовах існує чимало інструментів і технічних можливостей для того, щоб розробити цікавий медіа-продукт, який буде ефективним і якісним та доступним для кожного у будь-який час.

Короткий хронометраж є зручним для аудиторії соціальних мереж, що допоможе їм протягом 5-7 хвилин пізнати нову для себе інформацію.

Телепрограма «Миколаїв: Культурна мозаїка» робить акцент саме на історії визначних пам'яток міста, розглядає культурні спадщини, розповідає цікаві факти про старовинні споруди та будівлі, які підтверджують їхню унікальність.

Практичне значення одержаних результатів полягають у популяризації миколаївської культури на прикладі телепрограми «Миколаїв: Культурна мозаїка». Крім того, матеріали можуть бути використані українськими медіа, а також стануть корисними для студентів при підготовці до таких дисциплін як «Журналістський фах», «Теле- і радіо-журналістика», «Візуальна журналістика», «Мультимедійний сторітеллінг».

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що у роботі систематизовано і теоретично проаналізовано історичні здобутки, що відображають культуру Миколаєва.

Апробація результатів дослідження. Результати здійсненого дослідження було оприлюднені на YouTube каналі авторки <https://www.youtube.com/@Leyaesthetic>, на її сторінці у Facebook, а також на офіційному сайті ЧНУ ім. П. Могили.

Крім того, було підготовлено тези для XXI Міжнародної наукової конференції «Ольвійський форум-2025: стратегії країн Причорноморського регіону в геополітичному просторі» на тему «Вимоги до створення сучасної культурологічної телепрограми та роль журналіста у процесі її створення».

Структура дипломного проєкту. Робота складається зі вступу, двох розділів, 16 підрозділів, висновків і списку використаної літератури, який містить 45 найменувань. Загальний обсяг роботи – 62 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ МІСТА МИКОЛАЄВА

1.1. Ключові етапи розвитку культурного простору Миколаєва.

Історія і культура міста розкривають та досліджують становлення, розвиток, архітектуру, культурні традиції, символіку, менталітет мешканців певної громади. Вони пояснюють не лише хронологічні події, а й процес формування ідентичності міста.

Про історію Миколаєва можна говорити ще до заснування міста. Про це свідчить городище «Дикий Сад», датоване 1250 – 925 рр. до н.е. Ці факти вказують на те, що на території сучасного Миколаєва існували поселення в епоху пізньої бронзи [26].

В епоху Середньовіччя, а саме у 1399 році великий литовський князь Вітовт збудував у південній місцині Вітовський замок із митницею, щоб контролювати торгівлю з кримськими татарами. Деякий час поселення мало назву Виноградна Круча [5].

Надалі, на території сучасного міста, почалося зародження мистецтва.

У XVII столітті на Миколаївщині домінували козацькі поселення, завдяки яким тут з'явилася українська народна музика, пісні. Поява яких стала основою для розвитку музичних традицій у майбутньому, а музичні інструменти, такі як кобза і бандура, стали символами народного мистецтва [20]. Таким чином, на території сучасної Миколаївщини стала розвиватися усна народна творчість.

Поява народної творчості стала важливим етапом у культурному, духовному й соціальному розвитку миколаївців, бо відображала унікальність характеру регіону того часу, його історію та традиції. Вона виконувала виховну функцію – передавала моральні цінності, формувала у жителів Миколаївщини уяву про добро і зло, а також про гідність і честь.

Українська народна творчість XVII століття відігравала ключову роль у формуванні культурної спадщини, яка і сьогодні є невід'ємним елементом, що ідентифікує нашу націю.

Сучасний Миколаїв було засновано 27 серпня 1789 року за наказом Таврійського князя Григорія Потьомкіна. Поступово нове місто стало набувати статусу культурного центру.

Спочатку з'явилися перші світські музичні вечори, що проходили в маєтках заможних городян, а згодом – приватні концерти [11]. Містяни мали змогу почути й насолодитись композиціями відомих зарубіжних музикантів, у виконанні місцевих талантів.

У середині XIX століття в Миколаєві почали зароджуватися освіта й преса, що свідчить про те, що місто вже потребувало освічених громадян, які б розвивали його у майбутньому.

Журналістика як галузь тільки почала робити перші кроки свого розвитку в середині XIX – на початку XX століття.

Тоді журналістську діяльність виконували письменники, редактори, діячі культури. Вони брали активну участь у культурно-просвітницьких заходах того часу та збирали інформацію через особисті контакти й листування, тому процес її підготовки і друку займав багато часу.

Фахівці галузі журналістики знайомили аудиторію з літературними новинками, мистецькими заходами, театральними прем'єрами, сприяючи розвитку національної мови та культури, і таким чином впливали на уявлення та смак миколаївців.

У другій половині XIX століття почали з'являтися перші офіційні друковані видання такі як: «Южная Россия», «Морское обозрение», «Николаевский весник» [33]. Миколаївці мали змогу дізнатися про культурні події, які відбувалися у тодішній Російській імперії. Зародженням миколаївської журналістики треба вважати 4 січня 1865 року, коли в місті виходить перша газета «Николаевский вестник». Її редактором був Єгор Павловський. Газета друкувалася в першій міській друкарні при штабі

Чорноморського флоту, яку Павловський отримав в оренду. Вже у вересні 1864 року було розповсюджено оголошення про те, що два рази на тиждень, а саме по понеділках і четвергах, буде виходити нова міська газета [38, с. 22]. У 1870-х роках у місті працював журналіст Октавій Мільчевський. Він активно співпрацював з «Николаевским весником», висвітлюючи культурні події Миколаєва [32].

Таким чином, зазначене вище друковане видання, стало важливим і головним джерелом, що інформувало миколаївців про культурне, освітнє та соціальне життя Миколаєва.

З 1882 року почало виходити друковане видання «Николаевский листок объявлений». Згодом газета змінила свою назву і стала називатися «Южанин».

Починаючи з 1905 року, після січневої революції, почали друкуватися видання на зразок «Трудової газети», оскільки на той час лише революційна періодика мала великий попит у Миколаєві.

З 1911 року виходить студентська газета «Гаудемус», а в 1913 році – щотижневий листок «Торговые сведения».

Не меншу популярність на початку XX століття, окрім газет, набирали й журнали. Зазвичай це були наукові періодичні видання. Так, у Миколаєві виходив науковий журнал «Фізик-любитель». Його редактором був Володимир Рюмін молодший. Це видання користувалося популярністю серед учнів, студентів та педагогів. Згодом Рюмін почав видавати власний журнал «Электричество и жизнь», що публікувався до 1918 року. Також для фахівців природничих наук друкувався журнал «Природа». Серед літературних журналів були відомі такі видання, як: «Оса» і «Южное слово» [34].

Варто сказати, що преса поступово розвивалася в середині XIX – на початку XX століття. У місті з'являлися різноманітні друковані видання, що стало великим прогресом не тільки в галузі науки, а й у журналістиці.

Зародження журналістики у Миколаєві стало ключовим фактором для соціокультурного розвитку міста. Вона сприяла формуванню громадської думки і підвищила рівень обізнаності населення, що стало потужним

чинником розвитку суспільства. Завдяки журналістиці, інформація для мешканців міста стала загальнодоступною і відкрила нові можливості для культурного й інтелектуального розвитку городян.

У 1881 році почала працювати Миколаївська громадська бібліотека з метою формування у жителів естетичних смаків. Працівники бібліотеки влаштовували для відвідувачів публічні лекції, вистави та концерти [25]. Перелічені вище культурні активності виконували естетико-просвітницьку функцію, що заохочувало громадян до відвідування.

Також у цьому році було збудовано будівлю Миколаївського театру на 900 місць, на сцені якого виступали відомі українські артисти, а саме: М. Заньковецька, М. Садовський, П. Саксаганський та інші [33].

Виступ на сцені театру Корифеїв 15 березня у 1900 року, до складу якого входили перелічені вище особи, став сенсацією для Миколаєва. У 1922 року відомий луганський режисер Григорій Свободін створює пересувний театр «Шахтарка Донбасу» [21]. Протягом тривалого часу про діяльність театру писали журналісти й культурні оглядачі. Так миколаївське театральне мистецтво поступово набирало популярність і здобувало прихильників не лише у місті, а й за його межами.

Поява театрального мистецтва у Миколаєві стало вагомою культурною подією, що здійснило значний вплив на духовний й інтелектуальний розвиток городян. Театр виконував не лише розважальну функцію, а й просвітницьку – знайомив містян з класичною драматургією, формував їхні естетичні смаки і будував культурне середовище Миколаєва.

Також поступово розвивалося і музичне мистецтво. Вже 2 лютого 1893 року у місті відкривається перше відділення Російського товариства та музичних класів. Там миколаївці мали можливість навчитися грі на фортепіано, скрипці, бандурі та інших музичних інструментах. Загалом, заклад перетворився на музичне училище з чотирма загальноосвітніми класами [11].

Ці значні історичні події у житті Миколаєва свідчать про підвищення культурного рівня жителів міста.

Початок XX століття в історії української культури характеризується рухом за національне відродження, ліквідацією малограмотності, формуванням національної свідомості та культури.

У життя містян прийшли нові, незнайомі, але цікаві види мистецтва, а також культурно-просвітницькі заходи. У святковій культурі Миколаєва початку XX століття важливу роль відігравали благодійні організації, метою яких було здійснення просвітницької та виховної роботи серед малограмотного населення міста [25, с.111].

Варто зазначити, що XX століття справді стало епохою прогресу й технічного розвитку, адже з'являлися нові жанри літератури, музики, види мистецтва, відкривалися музеї та заклади освіти.

Так, 15 березня 1907 року миколаївці вперше побачили кінематограф.

Згідно з архівними даними, у 1907–1909 роках у Миколаєві регулярно організовувалися кінопокази. Місцеве друковане видання «Николаевский вестник» часто інформувало містян про кіносеанси, а також публікувало рецензії на фільми. Інформацію про дату й місце показу, імена акторів та назву стрічки розміщували на афішах, які можна було побачити на дошках оголошень та біля театру. Глядачам пропонували до перегляду стрічки з Франції та США [45]. Це дало змогу мешканцям міста познайомитися з європейським кінематографом.

Спочатку кіно було німим, і дивитися його миколаївцям було зовсім незручно. Через це у 1913–1914 роках у миколаївських кінотеатрах з'явилися піаніно. Тапери супроводжували рухоме зображення на екрані музикою. З технічних причин кіноапарат постійно потребував перезаряджання, і в цей час власники кінотеатрів запрошували відомих артистів розмовного жанру, щоб розважати публіку під час вимушених перерв [10].

Таким чином, у мешканців міста з'явився новий спосіб відпочинку, який мав великий попит серед громадян протягом наступних десятиліть.

Також у 1913 році в місті відкрився історико-археологічний музей, а в 1914 році – художній музей.

Відтоді миколаївці мали змогу ближче познайомитися з історією міста, мистецтвом і творчістю визначних художників.

Уже в 1916 році на території Миколаєва діяло 95 навчальних закладів, включаючи дрібні приватні й церковні училища. Лише у 1913 році розпочав роботу учительський інститут, який готував викладачів прогімназій і вищих початкових училищ [33].

Така кількість закладів освіти випустила значну кількість фахівців, які згодом мали розвивати й удосконалювати сферу освіти міста.

Доба СРСР стала періодом розквіту культурного життя Миколаєва, зокрема театрального мистецтва, адже саме в той час, у 1940-х роках, почалося організування невеликих аматорських постановок.

Варто зауважити, що радянська влада значно вплинула на оперне мистецтво – воно стало інструментом пропаганди. Попри складний час, класична українська опера зберегла своє місце в культурному житті Миколаєва. Це сприяло зростанню любові миколаївців до високого мистецтва.

Так, у 1947 році, після реставрацій, було створено Миколаївський театр музичної комедії. Саме в цьому театрі розпочався розвиток оперного мистецтва [12]. Опера відіграла важливу роль у культурному житті Миколаєва, адже познайомила містян із творами видатних композиторів, сприяла вихованню вокалістів і формуванню музичних смаків.

Варто зазначити, що в Миколаєві великою популярністю користувалася інформація, яку надавало міське радіомовлення. Воно активно транслювало культурні програми, висвітлювало події, присвячені літературі й мистецтву. Радіопередачі були орієнтовані не лише на дорослу аудиторію, а й на дітей. Так, з 1962 року виходила дитяча радіопередача «Вечірня казка з дідом Панасом», у якій звучали українські народні казки. Згодом ця програма вийшла і на телебаченні.

У 1980-х роках саме в Миколаєві починав свою кар'єру в галузі радіожурналістики відомий український журналіст В'ячеслав Козак, який понад 30 років працював на радіостанціях Києва та Запоріжжя. Він був автором та ведучим численних радіопроєктів, зокрема: «Колос», «Наша армія», «Відкрита студія» та інших [14]. Сьогодні В'ячеслав Козак викладає радіожурналістику в університеті імені Бориса Грінченка.

Ще однією відомою радіокореспонденткою з Миколаєва є Віра Марущак. Вона працювала у молодіжній газеті й водночас готувала матеріали для обласного радіо. Також як письменниця викладала основи журналістики в одній із міських гімназій [43]. На сьогодні радіо вже не є основним джерелом інформації, проте про нього варто пам'ятати як про перший технічний спосіб масової передачі повідомлень за допомогою радіохвиль.

Поява радіо стало символом технічного прогресу і наблизило миколаївців до загальнонаціонального інформаційного простору. Воно відкрило доступ до новин, музики, освітніх і розважальних програм, які мав змогу прослухати кожен мешканець міста у вільний час.

Попри суворі закони радянської влади, діячі культури все ж прагнули зберегти українські традиції, національний дух і рідне слово. Саме завдяки їхній наполегливій праці ми сьогодні маємо історію, що відображає нашу південноукраїнську культурну спадщину.

Наразі, Миколаїв продовжує розвиватися, зберігаючи своє культурне обличчя. Містяни із задоволенням проводять вільний час, слухаючи музику, відвідуючи театри, переглядаючи кінофільми або насолоджуючись прогулянками у міських парках.

Миколаїв, на сьогодні, під час воєнного стану й повномасштабного вторгнення активно співпрацює з міжнародними організаціями, які реалізують проєкти для охорони культурної спадщини. Одним з таких є проєкт UNA4 Ukrainian Cities, який має на меті підтримувати українські міста у процесі післявоєнної реконструкції та модернізації, за результатами якого було визначено низку об'єктів, що відображають культурну спадщину Миколаєва.

До них увійшли: Вежа Шухова, Миколаївська обсерваторія, городище Дикий Сад, каплиця «Офіцерське зібрання», комплекс «Старофлотські казарми», Маріїнська гімназія та будівля колишнього Будинку культури будівельників [42].

Ці нерухомі пам'ятки архітектури уособлюють історичне минуле та багатовіковий культурний розвиток міста. Вони справедливо вважаються культурними артефактами Миколаєва.

Варто зосередити увагу на декількох із них.

Однією з відомих та цікавих споруд міста є водонапірна вежа Шухова, яка розташована на вулиці Рюміна. Вона була спроектована й побудована інженером В. Шуховим на початку ХХ століття, що стало великим проривом у системі миколаївського водопостачання. 15 березня 1907 року споруда була введена в експлуатацію.

У 2017 році Шухівську вежу було передано на баланс Управління з питань культури та охорони культурної спадщини [4]. Зменшена копія цієї споруди сьогодні розташована в дитячому містечку «Казка».

Першим журналістом, який привернув увагу громадськості до вежі, став Олександр Мальон. Фотографія споруди, зроблена ним для фотоконкурсу «Вікі любить пам'ятки», здобула перемогу. Також на сайті UA Info у 2019 році була опублікована стаття про історію Шухівської вежі [31].

Серед архітектурних надбань варто відзначити й Миколаївську астрономічну обсерваторію Чорноморського флоту. Її було засновано у 1821 році Олексієм Грейгом на Спаському кургані – найвищій точці Миколаєва (52 метри над рівнем моря). Вона стала однією з перших в Європі та першою в Україні. Обсерваторія забезпечувала флот астрономічними мапами, а в її приміщенні проводили курси з астрономічного орієнтування. У 2009 році обсерваторію було внесено до Попереднього списку ЮНЕСКО як об'єкт Світової спадщини. Сьогодні заклад має статус національної наукової установи та входить до складу Національної академії наук України [23]. Цікаві

факти та історію установи в своїй статті «203-річчя обсерваторії» висвітлила журналістка Аліна Квітко [22].

Стародавнє городище «Дикий Сад» отримало свою назву на честь диких дерев, які не приносили плодів. Офіційно сад мав називатися Адміралтейським, але народна назва «Дикий Сад» закріпилася. Під час конкурсу «Сім чудес України» Дикий сад потрапив до ТОП-100 [39]. Значно популяризувала у своїй статті пам'ятку «Дикий Сад» журналістка Яна Тітуренко. Матеріал був опублікований у 2024 році на порталі Суспільне Миколаїв [41]. Він актуалізував історичне значення цієї археологічної пам'ятки для міста.

Варто наголосити, що городище «Дикий Сад» залишається на сьогодні найдавнішою культурною пам'яткою, яка викликає інтерес у сучасних істориків та археологів.

Висвітлення журналістами подій, що стосуються пам'яток місцевого та національного значення, підвищує рівень обізнаності городян про культурні спадщини міста.

Перелічені архітектурні споруди не тільки відображають локальну культуру, але й є важливими історичними пам'ятками та культурними надбаннями Миколаєва.

1.2. Унікальність миколаївської символіки.

Будь-яке місто можна порівняти з маленькою державою, яка має гімн, герб і прапор. Ця символіка робить місто «незалежним» і відрізняє його від інших міст країни.

Перший герб Миколаєва було затверджено 7 жовтня 1803 року імператором Олександром I. Він значно відрізнявся від сучасного. Опис герба зафіксовано в повному зібранні законів Російської імперії: «На щиті, розділеному від верхньої середини до нижніх кутів, у чорному полі, над срібною кадильніцею золотий хрест, оточений променями, а на боках: у

лазуровому полі архієрейська патериця». На гербі зображено архієрейські атрибути – митру і посох, що викликають асоціації зі святим Миколаєм Чудотворцем – покровителем міста. Місто корабелів було назване Миколаєвом на честь покровителя моряків і на згадку про взяття російськими військами турецької фортеці 6 грудня 1788 року [36, с.3].

Вже більше ніж два століття місто носить цю назву, яка жодного разу не змінювалася, на відміну від інших українських міст.

Герб Миколаєва змінився 16 березня 1883 року, відображаючи зв'язок з суднобудуванням і флотом. На тодішньому гербі вже був зображений корабель у вигляді золотого човна. Митра на фоні двох перехрещених посохів символізувала сподівання населення на заступництво святого Миколая.

На думку знавця місцевої символіки Р. Качкурова, символ двох перехрещених посохів означає стабільність, рівновагу і, можливо, мирне співіснування в Миколаєві кількох релігійних конфесій.

До 100-річчя міста Миколаєва міська дума затвердила прапор міста. Він являв собою біле полотнище із зображенням герба міста.

Інтерес до символіки міста значно підсилювався в 60-ті роки ХХ століття [36, с. 4-5]. У цей час місцева влада вирішила розробити і затвердити новий герб Миколаєва та оголосила конкурс на кращий варіант, який повинен був мати соціалістичний контекст.

У 1969 році герб був затверджений, але не відповідав загальноприйнятим правилам геральдики та використовувався зрідка, а згодом зовсім забувся.

Після проголошення незалежності України постало питання розробки нової символіки, яка поєднувала б історичне минуле та специфічні риси краю.

Так, 26 вересня 1997 року на засіданні міської ради було затверджено сучасний герб Миколаєва. За основу було взято герб 1883 року, з якого було вилучено знак Херсонської губернії, до якої свого часу входило місто.

Наступним кроком було затвердження міського прапора 2 липня 1999 року. Прапор Миколаєва, в основу якого було покладено дореволюційний

прапор міста, являє собою біле полотнище з двома горизонтальними лазуровими смугами, що символізують Буг та Інгул, при злитті яких було засновано Миколаїв. Білий колір прапора символізує мир і добробут городян, а також чистоту їхніх помислів.

Гімн міста був затверджений 11 вересня 2004 року. Гімном є твір, створений авторським колективом: А. Сироти, Т. Сидоренко-Машакової, Ю. Лучинова, М. Ніколайчука, Д. Кременя, В. Пучкова та О. Богданова [36, с. 6]:

«Там де Буг з Інгулом здавна поріднились,
де лиману хвилі, степу рідний край,
місто Миколаїв народилось,
Кораблем пливе у синю даль»
[36, с.19].

Ще одним символом Миколаєва є пам'ятник Святому Миколаю в Каштановому сквері на вулиці Соборній. Пам'ятник був встановлений 17 вересня 2005 року до 215-ї річниці міста, а відкритий 19 грудня 2005 року, у День Святого Миколая [35].

Авторкою було прийнято рішення використати зображення пам'ятника Святому Миколаю у якості одного з елементів заставки до мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка». На її думку, саме воно підсилює унікальність миколаївської символіки й відрізняє її від інших стандартних символів міста, які можна побачити у місцевих музеях, а також у таврійському розписі.

Таврійський розпис – це розпис, який притаманний саме Миколаєву і Миколаївській області, що відображає морську тематику і має палітру синіх, блакитних і білих кольорів.

Свої статті на тему миколаївської символіки написали такі міські журналісти, як Світлана Кльосова та Ростислав Вонс. У своїх матеріалах вони зазначають пропозицію міського голови замінити герб міста ще восени 2023 року. Щоправда, станом на 11 вересня 2023 року конкурс на макет не був

оголошений, але користувачі соцмереж надавали свої пропозиції переважно в жартівливій формі [6].

Слід наголосити, що миколаївська символіка має давню та цікаву історію. Саме в ній відображено морські риси, які роблять її унікальною. Можна зробити висновок, що на сьогодні питання міської символіки є досить актуальним: і міська влада, і жителі міста зацікавлені в її модернізації.

1.3. Сучасні тенденції і перспективи культурного розвитку.

Наразі, попри воєнний стан і повномасштабне вторгнення, у Миколаєві продовжують відбуватися численні культурні фестивалі, заходи та концерти, спрямовані на популяризацію українського слова й пісні. У театрах ставляться вистави, що відображають як минуле, так і сучасність нашого народу. Бібліотеки організовують презентації книжок сучасних українських авторів, зустрічі з діячами культури та виставки творів миколаївських художників. Сьогодні сучасне місто являє собою динамічне середовище, яке здатне змінюватися залежно від факторів, що мають як зовнішній, так і внутрішній характер. Тому події, які відбуваються у міському середовищі і завдяки яким ми маємо певні уявлення про будь-яке місто, роблять цей аспект актуальним [37, с. 118]

Процеси сучасного культурного розвитку пов'язані з культурними практиками, які змінюють образ, стиль і якість життя людини.

Так, у Миколаєві проходять щорічні книжкові виставки місцевих видавництв «Миколаївська книга» у Центральній міській бібліотеці ім. М.Л. Кропивницького, а також регіональні виставки-форуми «Українська книга та преса на Миколаївщині» в Обласній універсальній науковій бібліотеці.

Перелічені вище заходи популяризують не тільки красназавчі й місцеві книги, а й позиціонують бібліотеки як середовище для самореалізації людини [9, с.38].

На сьогодні дуже популярним є тренд на читання паперових книг, що робить діяльність бібліотек та книжкових магазинів актуальною.

Станом на 2024 рік заклади культури на Миколаївщині продовжували працювати в умовах воєнного стану, організовуючи конкурси, фестивалі та інші культурні заходи, однак значна частина з них проходила у форматі онлайн.

З 2022 року триває робота щодо повернення пам'яток археології з приватної у державну власність. Також триває робота щодо занесення пам'яток області до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Мистецькі школи, які орієнтовані на навчання дітей та дорослих, організували арт-терапію. Цей творчий метод допоміг учасникам заходу психологічно розвантажитися в умовах воєнних подій.

Зокрема, у 2024 році було організовано низку культурних заходів, серед яких наступні:

- Фестиваль читання «Book fast», організований Обласною науковою бібліотекою;
- Український драмтеатр реалізував проєкт «Даруємо вам свято»;
- Обласний центр народної творчості та культурно-освітньої роботи організував всеукраїнські фестивалі, до яких були залучені 13 регіонів України;
- Виставки, присвячені державним святam і захисникам України.

Цього ж року було створено та оцифровано 3D-моделі пам'яток архітектури. Миколаївський обласний краєзнавчий музей здійснив три грантові проєкти:

1. «Старофлотські казарми: Restart» – відновлення пошкодженої музейної експозиції. .
2. Проєкт щодо візуалізації ідентичності музею.
3. «Ідентичність Миколаївщини: минуле, сучасне і майбутнє» – організація циклу тематичних заходів.

Крім того, на території регіону діє програма «Культура Миколаївщини на 2024-2026 рр.». Цей проєкт спрямований на реставрацію культурних установ міста, підтримку у розробці україномовних продуктів та проведення заходів, що популяризують українські традиції [30, 3].

Минулого року робота культурних закладів була спрямована на ветеранів та людей, які постраждали від війни, адже саме організації міста є осередками підтримки ментального здоров'я. Олена Буберенко, начальниця обласного управління культури, зазначає, що через різні види мистецтва можна частково реалізувати мешканців міста у творчості, і таким чином це є головним пріоритетом роботи закладів культури.

З 2024 року також зміцнилася співпраця з міжнародними партнерами. Колективи виїжджали до інших країн і популяризували українську культуру. Крім того, багато закладів і колективів, які репрезентували себе на Миколаївщині та закордоном, здобули гран-прі.

Ще однією визначною подією є проєкт «Вінграновський Art Marathon», присвячений творчості Миколи Вінграновського, який тривав з січня по грудень 2024 року за підтримки Українського культурного фонду.

Головною метою цього фестивалю є зміцнення національної ідентичності громадян, що є важливим і необхідним критерієм в умовах війни, а також духовною і культурною підтримкою нації. Участь у проєкті також взяв Миколаївський академічний художній театр, який презентував актуальну виставу «Бо я є Україна».

Не менш важливу роль відіграли й музичні заходи. Так, у місті відбулося 15 музичних подій на 8 причалі, що включали виступи творчих колективів, оркестрів та ярмарки для дітей.

29 листопада 2024 року відбувся 16-й джазовий фестиваль «Ice Bille», заходи та майстер-класи, лекції під назвою «Культурна місія», організовані спільно з громадською організацією «Молодь України».

Більшість культурних заходів мали благодійний характер [40].

Варто зазначити, що з вище переліченого, за минулий рік було проведено колосальну роботу в культурній сфері. Апробовано багато нових підходів для удосконалення культурної діяльності міста.

За даними Стратегії розвитку Миколаєва на період до 2027 року, йдеться про стале зростання, спираючись на ресурси та розуміння потенціалів і слабких сторін.

Цей документ передбачає:

1. Безпеку та стійку громаду (місто, де люди почувають себе у безпеці).
2. Комфортну громаду (життя за європейськими стандартами і можливості для саморозвитку та бізнесу).
3. Конкурентну громаду, що включає транспортно-логістичний центр, екологічну промисловість і осередок унікальної історико-культурної спадщини.
4. Громаду партнерства (громада, що цінує людей, будує майбутнє, формує нові партнерські відносини) [7].

Треба зазначити, що у Миколаєві на сьогодні проходить значна кількість культурологічних заходів, які популяризують українську мову, культуру, традиції, ставлячи за мету просвітництво миколаївців. Це має позитивний вплив на подальший розвиток таких тенденцій у майбутньому.

Висновок до розділу 1.

Заснований у далекому XVIII столітті, Миколаїв поступово набув статусу культурного центру завдяки низці культурних заходів, що організовували місцеві культурні діячі.

Не менш суттєвим є заснування журналістської діяльності в Миколаєві, що стало поштовхом у становленні культурної єдності громадян. Перші кроки у розвитку журналістики стали значущими для життя міста і були на одному рівні з відкриттям перших закладів освіти та культури. Треба зауважити, що

миколаївська преса того часу інформувала місцевих жителів не тільки про соціальні та політичні події, а й про культурне життя міста.

У післявоєнні 1940-1950-ті роки культура допомагала людям пережити психологічні та емоційні травми війни. Література, музика та театр сприяли емоційному відновленню городян. У статтях журналів та газет популяризувалася державна культура та підтримувалися ідеї патріотизму. Також через публікації знайомили місцевих жителів з новинками літератури, науки та мистецтва.

Все це було своєрідною моральною підтримкою людям у післявоєнні часи.

Також важливу роль у освітньому та культурному розвитку городян відіграло створення першого миколаївського радіо. По радіо транслювали музичні передачі, літературні читання, соціальні та політичні новини міста. Передачі на радіо давали змогу пізнавати культуру не тільки дорослим, а й молодшому поколінню. Перші радіопередачі були своєрідним ключем до культурного та освітнього розвитку дітей. Це сприяло інтелектуальному, культурному та емоційному розвитку маленьких городян. Через транслювання по радіо народних казок та пісень дітям прищеплювалася любов та повага до рідної мови, особливо за радянських часів.

На сьогодні актуальними є статті та журналістські матеріали про історичне минуле міста, що роблять культурну сферу Миколаєва унікальною. Місцеві журналісти порушують питання символіки міста та залучають до цього обговорення спільноту, що є позитивним фактором для подальшого розвитку міської ідентичності.

Сучасна журналістика відіграє важливу роль у культурному житті громадян, оскільки висвітлює тенденції культурного розвитку міста, впливаючи на формування світогляду та створення нових культурних ініціатив.

Взагалі культура є важливим аспектом у житті людини, оскільки вона впливає на формування особистості та світогляду. Музика, театр, архітектура,

література, газети, журнали, радіо – дають можливість людині розвивати свій інтелектуальний потенціал, пізнавати навколишній світ та збагачувати свій внутрішній світ.

РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ПРОЄКТУ «Миколаїв: Культурна мозаїка»

2.1. Культурологічна телепрограма та її місце в українському телепросторі.

На початку заснування українського телебачення телепрограми переважно носили інформаційний та новинний характер. Згодом, у 1960–1980 рр., з'явилися телепрограми розважального та культурологічного спрямування. А з 1990-х років і до сьогодні в український телепростір увійшли ток-шоу, інтелектуальні програми тощо.

Дивлячись на всю історію розвитку українського телепростору, можна простежити еволюцію телепрограм на українському телебаченні.

Сьогодні з'являється велика кількість різноманітних телепрограм, які приваблюють змістом і мають широку аудиторію. Завдяки високому попиту на інформацію в сучасному світі телепрограми повинні постійно вдосконалюватися та розвиватися в умовах сучасного медіапростору.

На сьогодні, зважаючи на зростання інформаційних потреб та різноманітні вподобання аудиторії, окремі радіостанції активно впроваджують у свою діяльність елементи телебачення. Радіостанції, яким властиве поєднання традиційного та новітнього радіо, останнім часом почали використовувати візуальні компоненти: більшість прямих ефірів транслюються у форматі розмовних передач – ток-шоу, що відбуваються у телевізійній студії [29, с. 21]. Прикладами телепередач такого формату є «Стосується кожного» на телеканалі «Інтер» та «Говорить Україна» на телеканалі «Україна».

З 2012 року на державних телеканалах відбулася зміна періодичності: телепрограми виходять не рідше, ніж раз на тиждень. Також державні телерадіоорганізації вдвічі збільшили виробництво телепрограм за державним замовленням, адаптованих для людей з вадами слуху.

Новини, а особливо їх структурна єдність, технічне забезпечення та спосіб подання, постійно зазнають змін. Варто зазначити, що формат подачі новин зазнав трансформацій. Деякі інформаційні випуски нині містять також розважальні елементи. Наприклад, телепрограма «Репортер» на Новому каналі спочатку мала суто інформаційний характер, однак її хронометраж було скорочено з 19 до 5 хвилин. Унаслідок цього з'явилася нова програма – «Абзац», яка поєднує інформаційний та розважальний формати.

Перехід від суто інформативного до інформативно-розважального формату подачі інформації є нині актуальною тенденцією в українських теленовинах. Якщо на початку 90-х програми українського телебачення містили 95% подієвої інформації, то у 2000-х роках новини почали нагадувати інформаційний телесеріал.

Варто зазначити, що формати та подача інформації телепрограм мають стрімкий і динамічний розвиток у медіапросторі, оскільки в першу чергу будь-яка телепрограма має бути орієнтована на актуальний час та інтереси сучасної аудиторії. Сучасна телевізійна практика вимагає від журналіста кінематографічних здібностей, тобто уміння перетворювати текст на візуальний образ.

Треба зробити акцент на тому, що у сучасному цифровому просторі інтенсивний розвиток мультимедійних технологій перетворює сучасну людину розумну на людину медійну. Тобто варто сказати, що сучасні медіа потребують від аудиторії відкритості до сприйняття інформації. На сьогодні в пріоритеті є творча форма подання інформації [28, с. 203 - 206].

Наразі існує класифікація телепрограм за часом їх виходу в ефір: денні, ранкові, вечірні. Також вони класифікуються за віковими категоріями: дитячі, молодіжні та програми для аудиторії 35+. Ці програми відрізняються стилем, манерою та мовою подання інформації [44, с. 255]. Серед дитячих телепрограм слід зазначити програму «Вулиця Сезам: Світ Елмо» на каналі ПЛЮСПЛЮС, молодіжними є «Голос країни», на телеканалі 1+1 та «Х-фактор» на телеканалі СТБ, а для більш старшої аудиторії «Сніданок з 1+1» на телеканалі 1+1.

За періодичністю виходу телепрограм варто зазначити, що переважно це щотижневі (вихідні) програми, які виходять у вечірній час, тобто у зручний для глядача час [28, с. 255 - 256]. Наприклад, кулінарне шоу «Майстер шеф» або сімейне ток-шоу «Супер мама» на телеканалі СТБ.

Розважальний аспект у телепрограмах має такі характеристики, як азарт-змагання, релаксуючий зміст, відволікання від реальності, розкриття таємниць із життя зірок та задоволення [28, с. 259]. До прикладу, можна привести такі розважальні телепрограми, як «Зірковий шлях» на телеканалі Україна, «Життя відомих людей» на телеканалі 1+1. Ці програми розповідають про таємниці приватного життя відомих людей.

Репортаж також має велике значення у сучасному розвитку телепрограм. Саме цей жанр дозволяє знизити ризик маніпуляцій свідомістю споживачів інформації та викликає довіру до неї. Тобто аудиторія може побачити подію на власні очі, проаналізувати її, зробити певні висновки та сформулювати власну точку зору.

Отже, варто зазначити, що у сучасному медіапросторі телепрограма має певний розвиток і постійно вдосконалюється.

На сьогодні надзвичайно популярними є розважальні телепрограми, оскільки на них є великий попит серед аудиторії, і вони викликають більший інтерес, ніж інформаційні. Тобто інформаційні телепрограми є стандартними, але все ж залишаються на другому плані, натомість розважальні спрямовані на відпочинок та сприйняття «легкої» інформації; вони також виконують функцію розвантаження.

Також у сучасному медіапросторі актуальними є телепередачі з елементами репортажу. Вони цікавлять глядачів «картинкою справжнього життя», за якою можна спостерігати та ставати свідками будь-якої події, формулюючи власну думку. Жанр репортажу у телепрограмах особливо важливий, оскільки в ньому немає маніпуляцій свідомістю людей, а присутні лише факти. Прикладом таких телепередач є: «Світ навиворіт», що спочатку транслювався спочатку на телеканалі «1+1» (до 2022 року), а з 2024 року

випуски програми виходять на телеканалі «Світ +» та «Ревізор» на Новому каналі.

У ХХІ столітті культура є однією з найпопулярніших галузей у сфері телебачення, оскільки перегляд культурного контенту дає змогу аудиторії дізнатися про актуальні заходи, історію культурної спадщини, отримати інформацію про витвори мистецтва, анонси вистав чи кінофільмів.

Мати інтерес до культури та мистецтва є важливим, оскільки культура – це процес набуття людством духовних і матеріальних цінностей. А мистецтво – це творча діяльність у сферах літератури, музики, живопису, театру, кіно та інших, що відображають дійсність у художніх образах.

Також варто зазначити, що культурний контент надає естетичне задоволення аудиторії та відчуття прекрасного. Знання в цій сфері збагачують духовний розвиток людини та соціуму. Однак слід зауважити, що культура та суспільство нерозривно пов'язані з медіа, зокрема телебаченням. Телебачення, без сумніву, є одним із актуальних засобів, що завдяки відеоряду формує певні цінності аудиторії.

Трансляція різножанрових матеріалів культурологічної тематики сприяє формуванню власної думки в контексті культурних надбань, а також популяризує культуру як явище.

Треба сказати, що культура у сфері медіа відіграє важливу роль, адже вона формує культурну ідентичність людини, впливає на її вподобання та естетичний смак і розширює світогляд.

Аналіз сучасних телевізійних проєктів передбачає різні підходи, одним з яких є розкриття процесу радикальних трансформацій у культурній сфері. Мається на увазі, що телебачення поступово відвойовує собі художній простір і потужну глядацьку аудиторію [15, с. 124]. Варто зазначити, що ЗМІ у суспільстві виступає як культурне явище, культурна цінність, яку треба захищати, розвивати та критикувати.

Особливість телепередач зумовлена звуко-зоровою природою телебачення. Специфіка екранної комунікації спричинена комунікативним змістовим діалогом «тележурналіст – телеглядач».

Екранна творчість журналіста-комунікатора виявляється не лише в умінні створити оригінальний телевізійний текст, озвучити його і надати зоровий супровід, а й оцінити ефективність екранного діалогу [13, с. 175].

Важливою задачею телебачення є формування національно-патріотичної свідомості у дітей, підлітків, юнацтва та суспільства загалом.

Телевізійні програми повинні містити тематичну і змістову наповненість компонентами, що є загальноукраїнськими та регіональними цінностями [13, с. 177].

Треба зробити висновок, що культура у сфері телебачення має вагомий вплив на суспільство, адже вона формує ідентичність кожної людини, естетичні смаки, зберігає здобуті цінності, розширює світогляд та сприяє духовному розвитку людини.

Тепер варто зосередити увагу на вимогах до створення культурологічної програми.

Культурологічна телепрограма має інформаційно-пізнавальний характер, що дозволяє аудиторії дізнатися нову інформацію про культурні здобутки, пам'ятки архітектури, витвори мистецтва та інше. Телепрограми у галузі культури допомагають людині розвиватися духовно, удосконалити її естетичні смаки, підвищити рівень обізнаності у культурному аспекті. Дослідження цієї теми є необхідним для визначення основних вимог створення медіапродукту та діяльності журналіста як професіонала у процесі його створення.

У сучасному медіапросторі культурологічна телепрограма виступає не лише джерелом інформації, а й потужним інструментом формування суспільної свідомості, збереження національної ідентичності та популяризації мистецьких практик. У час глобалізації й стрімкого розвитку цифрових технологій, значення журналіста у створенні подібного продукту суттєво

зростає. Він не лише інформує, а й формує ціннісні орієнтири, виконує роль креатора змісту, модератора публічного діалогу та навіть художника, що візуалізує культурні сенси. Сучасна культурологічна програма повинна відповідати низці вимог – як технічних, так і змістовних. А ключову роль у цьому процесі відіграє саме журналіст, компетентний у галузі культури, техніки, комунікації та естетики.

Поняття телепрограми культурологічного спрямування розглядається як єдність взаємопов'язаних зорових і звукових образів, що відтворюють на екрані реальний або постановочний відеоряд, який репрезентує просування культурно-мистецьких явищ і практик. До сучасної телепрограми висуваються певні вимоги, яких необхідно дотримуватися у процесі її створення, перед тим, як транслювати перевірену та якісну інформацію.

Етапи створення телепрограми, зокрема, її сценарію, вимагають від тележурналістів зосередити увагу на деталях, адже від деталей залежить успіх телевізійної програми. Також, дотримання естетичних вимог телепрограми допоможе правильно побудувати комунікацію з її героями.

Перше, про що варто наголосити, що будь-яка сучасна телепередача повинна містити три важливі речі, які мають бути високої якості, а саме текст, зображення та звук.

Перш за все, треба сказати, що саме зображення, звук, текст, музика, монтаж, графіка, ефекти та голос – це джерела тележурналіста, які він використовує, щоб створити якісний медіа продукт.

Перейдемо до визначення основних елементів створення програми:

1. Зображення – це фундамент сюжету.

Зазвичай вони з'являються за допомогою фотоапарата чи камери. Стандартна секунда телевізійного зображення складається з 25 окремих статичних зображень, а сучасний формат запису вже відповідає 50 кадрам на секунду – це робить зображення більш реалістичним. Також, у процесі роботи з зображенням, журналісти можуть використовувати такі джерела як окремі фотографії, графіку, анімацію тощо.

В ідеалі вибір джерел повинен відповідати тому меседжу, який прагне донести журналіст.

2. Звук – важливий робочий матеріал для журналіста. Завдяки звуку автори створюють атмосферу, викликають емоції. Нестача звуку у відеосюжеті зазвичай погіршує його повноцінне сприймання і виглядає несправжнім.

Звук під час знімання – це технічний процес, який під час запису одночасно зберігається разом із зображенням. У процесі роботи журналіст користується такими джерелами звуку як:

- атмосферний звук (музика);
- звук інтерв'ю (оригінальний звук);
- попередньо заданий звук із системи підсилення звуку;
- звукові ефекти;
- запис голосу.

3. Текст – важливий інструмент для журналіста. За допомогою тексту надається інформація, яка передається зображенням. Текст створює переходи, з'єднує візуальні розриви часу та простору, надає додаткову інформацію.

Текст виконує такі функції як підтримка зображення, надання точних фактів та розкриття різних аспектів зображень.

Також не менш важливою складовою є кінематографічна оповідь – істотна ознака тележурналістики, в якому оповідальна структура телесюжету спирається на меседж журналіста [27, с. 21 - 22].

Із стрімким розвитком технологій відбувається трансформація телевізійного контенту. Сьогодні Інтернет використовується як ресурс підготовки сценарію для телевізійних програм. Однією з важливих вимог до сучасної телепередачі є фільтрування інформації, яку надають електронні джерела, тому що вона може бути як достовірною, так і фейковою [16, с. 165].

Треба звернути увагу, що журналіст як суб'єкт створення програми та джерело інформації не тільки повинен бути обізнаним про те, що він говорить,

але і з тим, як потрібно сказати, щоб зацікавити своїх глядачів та слухачів. Журналісту слід бути компетентним як в предметі свого сюжету, так і у формі його подання. Також важливою для медійника є володіння мовними компетентностями – вмінням правильно та гарно висловлювати думки, що робить мову фахівця естетичною [19, с. 285].

Ще однією вимогою до журналіста є його універсальність, тобто він не тільки повинен мати творчі здібності, а й за допомогою них створювати медіапродукт (відеосюжет, репортаж, телепрограма), та вміти відтворити свій задум технічно, тобто вміти працювати з технікою, розвивати навички оператора [19, с. 122].

Для культурологічної програми, в першу чергу, найціннішими є зміст, ідея та повнота відтворення авторського задуму.

Треба сказати, що журналіст під час ведення передачі не тільки повинен володіти достовірною інформацією, а й усвідомлювати громадську відповідальність за кожне сказане слово. Адже один з обов'язків медійника полягає у тому, щоб донести людям повний гуманістичний зміст української національної ідеї [18, с. 46].

Варто зазначити, що вимоги до створення культурологічної передачі є досить суворими. В першу чергу це стосується складових елементів, таких як: текст, зображення та звук, а також журналістської мовної компетентності, операторської майстерності та професіоналізму [24].

Формування сучасної культурологічної телепрограми є складним довгостроковим процесом, який включає в себе драматургічну структуру і естетичні норми.

Треба зауважити, що успіх телепрограми залежить від компетентності журналіста, у цьому випадку ведучого, який є обличчям передачі. Необхідним аспектом також є операторська майстерність. Завдяки оператору, його професійній зйомці, телепередача буде відповідати усім технічним нормам та привабливо виглядати на телеекрані.

Одним із ключових викликів для сучасної культурологічної телепрограми є налагодження глибокої, неформальної взаємодії з глядацькою аудиторією. У час, коли класичне телебачення поступається позиціями цифровим платформам, телевізійний продукт мусить шукати нові шляхи для залучення глядачів. Це означає не лише трансляцію контенту, а й створення діалогу – через коментарі, інтерактивні рубрики, залучення глядачів до створення сюжетів або обговорення тем у соцмережах. Журналіст стає не просто ведучим, а фасилітатором громадського діалогу, що будується на основі спільних культурних цінностей.

Окрім цього, важливим є питання інклюзивності культурологічного контенту. Програми, які репрезентують культуру, мають відображати її різноманітність – від традиційної спадщини до сучасних урбаністичних практик, від мейнстріму до маргіналізованих форм вираження. У цьому контексті журналіст виконує ще й етичну функцію: він має бути обережним у трактуванні сенсів, не допустити спрощень чи викривлень, залишаючись при цьому доступним, зрозумілим і глибоким. Це новий рівень відповідальності, не тільки перед фактами, а й перед культурною пам'яттю.

Окрему увагу слід приділити музичному оформленню культурологічної телепрограми. Саундтрек не лише виконує фонову функцію, а й формує настрій, задає ритм оповіді, підсилює емоційну складову та допомагає глядачам глибше зануритися у контекст події. Влучно підібрана музика – це не просто звуковий супровід, а й художній засіб, який, у поєднанні з візуальним рядом, створює повноцінну естетичну атмосферу програми. Журналіст у такому випадку повинен бути не лише обізнаним у жанрових особливостях музики, а й мати чутливість до її смислових конотацій.

Також варто розглядати потенціал культурологічної телепрограми як освітнього інструменту. Вона може не лише інформувати, а й формувати цілі покоління глядачів, знайомлячи їх з культурною спадщиною, новими мистецькими явищами та інтерпретаціями культури. За допомогою інтерактивних форматів, використання різноманітних платформ та залучення

експертів з різних галузей, така програма здатна розширити уявлення аудиторії про культуру як живий, динамічний процес, що інтегрується у повсякденне життя. Саме тут журналіст виступає провідником у світ культури, навчаючи глядача бачити, відчувати та цінувати.

Таким чином, створення якісної культурологічної телепрограми – це багаторівневий процес, що поєднує продуманість драматургії, дотримання естетичних норм та ефективну комунікацію із глядачем. Успіх такої програми значною мірою залежить від професійної майстерності журналіста: його здатності до змістового аналізу, технічних навичок, мовної та візуальної грамотності, а також відчуття відповідальності за кожне слово й кожен образ. В умовах інформаційної перенасиченості особливої ваги набуває вимога до достовірності, гуманістичної й культурної цінності поданого матеріалу. Відтак журналіст у культурологічному телепроекті є не просто посередником між подією й глядачем, а справжній архітектором смислів, які формують медіареальність країни.

2.2. Концепція і процес створення телепрограми «Миколаїв: Культурна мозаїка»

У сучасному медіапросторі є багато телепрограм, присвячених історії та культурі рідного краю. Це є вагомим внеском у розвиток майбутніх культурних ініціатив з вищезазначеної теми. Висвітлення історичних витоків міста у мультимедійних проєктах та згадка його культурних традицій сприяє залученню мешканців міста до відвідування культурологічних заходів, що зазвичай проходять у музеях, бібліотеках та театрах. Ці активності допомагають поглибити знання та отримати нову інформацію про історію та культуру рідного краю.

Для того, щоб актуалізувати питання історії та культури міста Миколаєва, було задумано авторкою проєкту створити мультимедійну телепрограму: «Миколаїв: Культурна мозаїка».

Ідею було запропоновано викладачем кафедри журналістики Романом Романовичем Базиком у рамках дисципліни «Журналістський фах», яку авторка підтримала та почала реалізовувати.

Дослухавшись до рекомендацій викладача, авторкою були виправлені усі недоліки. Велика зацікавленість авторки в історичному та культурному аспекті міста і бажання заглибитись у їх витoki привели до рішення реалізувати цей проєкт в рамках кваліфікаційної роботи.

Говорячи про концепцію телепрограми «Миколаїв: Культурна мозаїка», варто зауважити, що це мультимедійний проєкт, який розповідає про історію та культуру міста Миколаєва. Він складається з 10 випусків, у яких особливу увагу приділено його архітектурним об'єктам, культурним закладам та місцям відпочинку.

Кожен випуск має хронометраж від трьох до семи хвилин. Зазначений час допомагає аудиторії швидко отримати нову інформацію про архітектурні та культурні надбання міста.

Назва проєкту виникла з тих самих міркувань, що мозаїка – це дрібні частини будь-якого матеріалу, з яких складається повне зображення. Треба підсумувати, що назва телепрограми «Миколаїв: Культурна мозаїка» є доречною, бо відповідає структурі та змісту проєкту, десять випусків якого складають певне уявлення про культуру та історію міста.

Обов'язковим елементом телепрограми є її заставка, або опенінг. Саме вона формує перші враження та передає певні меседжі, які хоче донести журналіст до реципієнтів. У якості заставки до передачі авторкою роботи було здійснено пошук зображень у мережі Інтернет, саме таких, які чітко відрізняють Миколаїв від інших міст України, демонструючи його архітектурні та культурні цінності.

Так, у якості першого зображення авторка використала фото Міської ради, другим є будівля Яхт-клубу, третім – зображення Музею суднобудування і флоту, а четвертим її елементом є фото пам'ятника Святому Миколаю, на фоні якого з'являється безпосередньо назва самої передачі.

Виходячи із заставки, людина, яка жодного разу не відвідувала Миколаїв, зрозуміє, що місто має морське минуле, про що свідчить майже кожне зображення у заставці. Музикальним супроводом до неї є композиція відомого польського композитора Фредеріка Шопена, а саме «Вальс до мінор №7». На думку авторки, цей музичний твір найбільше пасує для музичного оформлення заставки.

Варто наголосити, що «Миколаїв: Культурна мозаїка» – культурологічна телепрограма, орієнтована на історичний аспект міста, тобто у кожному випуску йдеться про історичні витoki культурного закладу або місця відпочинку. Кожен її випуск – це місце подій, де авторка виступає у ролі ведучої, яка інформує аудиторію про історію культурної спадщини. Конкретний проєкт виконує інформаційно-пізнавальну функцію, що стане в нагоді школярам, студентам і людям будь-якої вікової категорії, які цікавляться історією та культурою рідного краю.

Тепер варто сказати про зміст кожного з випусків телепрограми. Варто зауважити, що для розробки деяких випусків авторкою проєкту було використано відеоматеріали таких регіональних ЗМІ, як ТРК «МАРТ» та «Суспільне Миколаїв», оскільки зйомка об'єктів інфраструктури міста була заборонена або обмежена через повномасштабне вторгнення. Ці фрагменти відеоматеріалів допомогли повністю реалізувати задум авторки.

Окремо слід зазначити формат передачі. Вона виконана у форматі 16:9, що відповідає стандартам платформи YouTube та вимогам до розробки сучасної телепрограми.

2.2.1. Випуск №1: Історія Центральної міської бібліотеки імені Марка Лукича Кропивницького.

Перший випуск мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» присвячений Центральній міській бібліотеці імені М. Л. Кропивницького, що працює вже 125 років (<https://surli.cc/gmfzsf>).

Сьогодні вона є закладом, що впроваджує культурні ініціативи, наприклад, такі, як підтримка місцевих авторів, що активно працюють над популяризацією української мови і у своїх творах відображають місцеву ідентичність. У бібліотеці часто проходять презентації книг місцевих письменників, благодійні концерти на підтримку збройних сил України, виставки миколаївських майстринь та художників, а також молодіжні заходи, де обговорюються актуальні та важливі питання які турбують сучасну молодь.

Треба сказати, що у роки Першої світової війни бібліотека мала велику популярність серед відвідувачів. Кількість читачів сягала від 100 осіб на день.

Також слід окремо відзначити Марію Федорівну Карлінг, яка з 1916 – 1962 роки працювала у бібліотеці. За роки роботи у цьому закладі вона зробила вагомий внесок в історію культури міста.

За часи Другої світової війни фахівцям бібліотеки вдалося зберегти фонд закладу. Бібліотека почала працювати на другий день після визволення Миколаєва від німецько – нацистських загарбників.

Цікавим фактом є також і нове приміщення, яке бібліотека отримала у 1991 році. Воно є єдиним у місті, що спроектовано для потреб бібліотеки. Має стилізацію корабля – одного з символів Миколаєва.

До випуску увійшли кадри з читального залу, виставкового залу, центру сучасного читання «Марко». Особливу увагу було приділено музею бібліотеки, в якому зберігаються архівні документи та фото. Також, паралельно зйомка проходила у Літературному сквері, що створений за ініціативи бібліотеки і миколаївського благодійного фонду «МЕТА». Він є зоною культурного відпочинку городян і розташований на території бібліотеки. Авторка присвятила перший випуск передачі цьому закладу, оскільки саме там проходять культурні заходи міського значення. Бібліотека є популярною серед відвідувачів.

Тривалість випуску 5 хвилин 31 секунда.

2.2.2. Випуск №2: Історія Миколаївського художнього академічного драматичного театру.

Другий випуск мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» відображає історію Миколаївського академічного художнього драматичного театру (<https://surl.li/zkmhjm>). Його будівля є пам'яткою культурної спадщини. Це перший театр міста.

Зйомки для цього випуску відбувалися на різних локаціях театру, а саме: у середині приміщення, де розташована велика сцена; на майданчику просто неба, де влітку організовують культурні заходи та вистави. Також були використані матеріали ТРК «Март», які зображують вистави та приміщення музею театру.

Варто зазначити, що знаменною датою в історії театру є 15 березня 1900 року, коли на цій сцені виступив театр «Корифеїв».

Сьогодні Миколаївський художній академічний драматичний театр бере участь у різноманітних культурних ініціативах, серед них окрему увагу слід приділити щорічному міжнародному театральному фестивалю «Людина, що грає», що заклад започаткував у 2006 році. Трупа театру гастролює не тільки Україною, а й країнами Європи, що свідчить про те, що театр демонструє вже набутий досвід, навіть у воєнний час.

Авторка проєкту створила цей випуск, щоб проінформувати аудиторію про історію миколаївського театрального мистецтва та надати естетичне задоволення під час його перегляду.

Даний випуск триває 4 хвилини 21 секунда.

2.2.3. Випуск № 3: Історія парку «Народний сад»

Третій випуск мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» розповідає про міський парк «Народний сад» (<https://surl.li/fqwxzr>). Зйомка відбувалася на його території. У мережі Інтернет було здійснено пошук архівних фото, які відображають заснування цієї паркової зони на початку XIX століття. Ця інформація була використана для відтворення найбільш повної історичної картини заснування парку.

Варто сказати, що територія цього парку є одною з досить давніх у місті. Спочатку вона слугувала військовою площею, потім ринком, а згодом, взагалі, тут розташувалися трактири і район став вважатися неблагополучним. Навіть важко уявити, що на території сучасного парку «Народний сад», колись існував безлад.

У роки Другої світової війни німці взагалі перейменували його на «Луна-парк», але, звичайно, атракціонів там розміщувати не стали, а використали цю зону для зберігання зброї. Коли підпільна група на чолі з Віктором Лягіним підірвала цей склад ворожої техніки, окупанти знищили тодішній «Парк Тверезості №1».

Сьогодні, не дивлячись на повномасштабне вторгнення, парк працює і він залишається одним з найулюбленіших місць відпочинку миколаївців.

Для створення випуску про парк як культурну зону відпочинку авторка обрала саме цю локацію, бо вона є однією з найпопулярніших для відпочинку миколаївців та гостей міста.

Тривалість відеосюжету 5 хвилин 29 секунд.

2.2.4. Випуск № 4: Історія скверу «Ради Європи»

У четвертому випуску мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» йдеться про сквер «Ради Європи» (<https://surl.li/qxcdmz>). Цей сквер є однією з найестетичніших та найкраще озелених локацій міста. Сквер зі своїми скульптурними композиціями відображає співдружність Миколаєва з європейською спільнотою. Для реалізації цього випуску було відзнято пам'ятки, що мають стосунок до цього аспекту. Також були використані відео матеріали медіа «Суспільне новини»

На думку авторки, сквер отримав популярність, через встановлення пам'ятки Небесній сотні, що відображає трагічні події в історії українського народу. Ця подія не втрачає своєї актуальності досі, у зв'язку із сучасними воєнними подіями.

Також користується популярністю серед городян і локація з сакурою, що була висаджена до 24-ї річниці незалежності України.

Цієї весни містяни зробили безліч фото біля сакури, що свідчить про те, що зона відпочинку гарно озеленена і приносить естетичне задоволення миколаївцям, коли вони перебувають безпосередньо на цій локації, тому що вона дарує незбутні враження і дає змогу відчувати себе в Японії кожному громадянину міста.

Авторкою було створено даний випуск, бо він відображає історичні події ХХІ століття, що є важливими для Миколаєва, а також цей парк є найестетичнішим місцем відпочинку городян.

2.2.5. Випуск № 5: Історія дитячого містечка «Казка»

П'ятий випуск мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» розповідає про дитяче містечко «Казка», яке розташоване в центральній частині міста (<https://surl.lu/bzlvja>). Вже понад 40 років ця паркова зона є актуальною серед молодшого покоління, і авторкою було прийнято рішення створити відео сюжет, який би розповів про заснування містечка та про різноманітні цікаві локації, що є його візитівкою. Зйомки проводилися безпосередньо на території містечка. У телевипуску використовувалися архівні фото та інформація з мережі Інтернет, які містять історичні дані про створення цієї зони відпочинку.

Дитяче містечко відкрилося 19 травня 1982 року, а вже 2009 року «Казку» було названо одним з «7 чудес» Миколаєва.

Дитячий парк розваг відомий такими декоративними об'єктами як: сонячний годинник, паровоз «Кукушка», карусель «Лукомор'я», корабель «Буян» та інші. Вони й досі викликають інтерес у сучасних дітей, і малеча із задоволенням бавиться навколо них.

«Казка» привернула увагу авторки, бо є цікавою локацією, яка має унікальну історію, а також є місцем, де кожен миколаївець може згадати своє дитинство, що є радісними і безтурботними роками для кожного з нас.

Хронометраж випуску є найдовшим з усіх у даному мультимедійному проєкті, його тривалість складає 6 хвилин 44 секунди.

2.2.6. Випуск № 6: Історія Манганаріївського скверу

Темою шостого випуску мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» стала історія Манганаріївського скверу (<https://surli.cc/rdnspu>). Заснування цього скверу є цікавою сторінкою в історії міста, адже він є однією з найстаріших зон відпочинку у Миколаєві. Поштовхом для створення цього випуску послугувала саме офіційна назва скверу, яку зазвичай не використовують містяни, називаючи його «Серцем міста». Зйомки випуску проходили на різних локаціях скверу, показуючи красу його чарівного фонтану та зелених насаджень. При створенні цієї мультимедійної історії були використані архівні фото з мережі Інтернет, які безпосередньо стосуються історії створення цього скверу.

Сквер було засновано у середині XIX століття і він є одним з перших скверів міста, що спочатку належав тодішній Олександрівській чоловічій гімназії.

Сьогодні сквер також є популярним серед містян, але авторку проєкту зацікавила саме історична складова цієї паркової зони, і вона вирішила скористатися можливістю висвітлити в одному з випусків телепрограми його історію, тому що історичний аспект цього місця, на думку авторки, є не достатньо розкритим, бо про нього, наразі, мало що відомо.

Хронометраж цієї передачі є найкоротшим з усіх випусків даного проєкту, він триває 3 хвилини 5 секунд.

2.2.7. Випуск №7: Історія краєзнавчого музею «Старофлотські казарми»

Сьомий випуск мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» авторка вирішила присвятити краєзнавчому музею «Старофлотські казарми», адже саме він є першим музеєм на території Миколаєва (<https://surl.li/dnhcoh>). Зйомки випуску проводились безпосередньо в експозиційних залах музею, показуючи багату та ексклюзивну колекцію експонатів. Паралельно йшла розповідь авторки про історію заснування музейного комплексу. У випуску використовувались знайдені в мережі Інтернет фотоматеріали з історії музею.

Історія заснування музею бере свій початок від 1913 року. Першою і головною експозицією стала колекція Емануеля Петровича Францева, який протягом 40 років збирав предмети ботаніки, мінералогії та зоології. Вищезазначена колекція є надбанням музею і привернула увагу авторки, тому що, на її думку, вона є своєрідним ексклюзивом культурного закладу і вона приділила особливу увагу цьому історичному аспекту при розробці цього випуску.

Ще однією історичною подією для музею є створення музейного комплексу на базі архітектурної пам'ятки національного значення «Старофлотські казарми», який налічує 9 різноманітних музеїв. Цей факт є також не менш важливим у історії музею, і авторка вирішила висвітлити цей момент у випуску програми.

Тривалість передачі 5 хвилин 56 секунд.

2.2.8. Випуск №8: Історія Миколаївського яхт- клубу.

Ідея створення восьмого випуску мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» про Миколаївський яхт-клуб виникла одразу, адже він є своєрідним символом Міста на хвилі (<https://surli.cc/cxqxrh>). Реалізуючи цей задум, авторка звертає увагу глядачів на історичні витoki міста, пов'язані з морською символікою. Зйомки випуску проходили на живописній території яхт-клубу, який розташований у межах міста на березі річки Південний Буг. Також у випуску використані архівні фото з історичними даними про яхт-клуб, знайдені в мережі Інтернет.

Історія цього культурного і спортивного осередку міста бере свій початок наприкінці ХІХ століття за ініціативи капітана 1-го рангу Євгена Голікова, саме він створив умови для того, щоб миколаївці змогли реалізувати себе у вітрильному спорті.

Сьогодні яхт-клуб продовжує функціонувати і проводить різноманітні спортивні заходи.

Створенням цього випуску авторка вирішила зацентувати увагу глядачів на цієї установі не тільки як на популярному місці відпочинку, а ще як на історичному об'єкті, що робить місцеву ідентичність унікальною.

Хронометраж випуску 4 хвилини 15 секунд.

2.2.9. Випуск № 9: Історія обласного художнього музею імені В.В. Верещагіна.

Створення дев'ятого випуску мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» мало на меті поглибити знання глядачів про видатних художників та їхніх творів мистецтва, які представлені в експозиціях обласного художнього музею імені В. В. Верещагіна (<https://surl.lu/saumct>). У випуску також розповідається про зародження музею та формування його колекції шедеврів мистецтва. Авторка здійснила зйомки у виставкових залах, щоб аудиторія дізналася не лише про світові шедеври, а й познайомилася з творами місцевих сучасних митців. Таким чином, авторка висвітлила мистецьку сферу міста, яка спонукає миколаївців цікавитися образотворчим мистецтвом. Під час створення випуску також використовувалися архівні фото з історії музею, знайдені в мережі Інтернет.

Варто наголосити, що цей випуск створено з метою висвітлення мистецької сфери міста і показати, що Миколаїв є не тільки містом, що символізує морське історичне минуле, а й має стабільний розвиток і у образотворчому мистецтві та бере участь в інших творчих заходах.

Хронометраж випуску 5 хвилин 10 секунд.

2.2.10. Випуск № 10: Історія Миколаївського зоопарку.

У десятому випуску мультимедійного проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка» йдеться про історію Миколаївського зоопарку (<https://surl.li/lcvoqt>).

Він є одним з найбільших зоопарків України та по праву вважається візитівкою і культурним надбанням міста. Зйомка випуску проводилася безпосередньо на території зоологічного парку. Відеосюжет спрямований на підтримку і популяризацію турботи та піклування про тварин, а також збереження їхніх рідкісних видів, що наразі є актуальним. У випуску також використано архівні фото з історії створення зоосаду, знайдені в мережі Інтернет.

Варто відзначити, що зоопарк є найстарішим діючим закладом на території України та у східній Європі, який працює 125 років. Він активно займається науковою діяльністю, екологічними та освітніми програмами.

У фінальному випуску проєкту «Миколаїв: Культурна мозаїка», авторка розповідає про зоопарк, як про найкращий заклад на території Східної Європи, який на найвищому рівні піклується і доглядає за тваринами.

Також у випуску продемонстровані не тільки рідкісні тварини, а й гарно озеленені зони відпочинку, які прикрашені різноманітними рослинами.

Треба також звернути увагу глядачів на декоративні об'єкти. Ними виступають скульптури, що надають зоопарку естетичного вигляду. Не менш важливим є і музичний супровід. На території зоопарку лунають музичні композиції європейських класиків, що є гарним доповненням до загального вигляду закладу і створюють особливу атмосферу, коли містяни перебувають на його території.

Хронометраж передачі 3 хвилини 41 секунда.

Відповідно до вимог до сучасної телепрограми, важливим елементом також є музичне оформлення, що створює певну атмосферу кожного сюжету. Так, до кожного випуску мультимедійної історії авторкою було підібрано

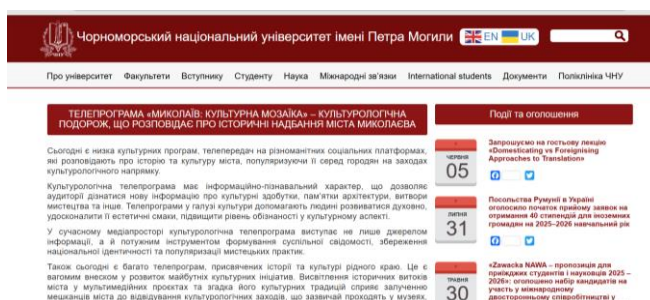
низку композицій класичного жанру видатних європейських композиторів. Такий музичний супровід створює відповідний настрій сюжету, виконуючи естетичну функцію. Він допомагає глядачеві зануритися в глибину подій, що відбуваються на екрані.

Мультимедійний проєкт «Миколаїв: Культурна мозаїка» є своєрідним путівником з історії та культури міста Миколаєва. Він є не лише культурно-пізнавальним, що розповідає про історію міста в культурному аспекті, але й своєрідною екскурсійною ініціативою, що має на меті збагатити світогляд аудиторії та здійснити крок до подальшого культурологічного розвитку міста.

2.2.11. Аналітична стаття «Телепрограма «Миколаїв: Культурна мозаїка» культурологічна подорож, що розповідає про історичні надбання міста Миколаєва».

Цю статтю опубліковано на сайті Чорноморського національного університету імені Петра Могили (<https://surl.lu/wamekm>). Ця публікація розповідає глядачам про мету створення культурологічної телепрограми, окреслює перспективи розвитку культурної сфери, яка має бути активно висвітлена регіональними медіа. Таким чином, вона зорієнтована на збереження національної ідентичності і підвищення рівня обізнаності реципієнтів про історію і культуру міста.

Стаття відображає результат створеного мультимедійного проєкту, що виступає путівником історичними і культурними надбаннями Миколаєва. У ній вказані посилання на YouTube канал авторки, що дає вільний доступ до кожного випуску програми.

Висновок до розділу 2.

Культурологічна телепрограма займає провідну позицію в сучасному телепросторі, оскільки орієнтована на демонстрацію та збереження культури й традицій будь-якої країни або міста. Якщо зануритися глибше, культурологічна передача виступає фіксатором історичних подій та актуалізує питання збереження культурної спадщини.

Мультимедійний проєкт «Миколаїв: Культурна мозаїка» створено з метою виведення культурологічної сфери Миколаєва на перший план у медіапросторі. Він мотивує жителів і гостей міста відвідувати та брати участь у заходах культурного спрямування.

Інформаційне наповнення кожного випуску спрямоване на підвищення рівня обізнаності глядачів щодо історії та культури міста Миколаєва. Створений мультимедійний проєкт орієнтований на підтримку та розвиток культурної сфери міста.

Реалізація даного проєкту мотивує авторку надалі розвивати культурологічний аспект міста Миколаєва вже у професійній діяльності.

Так, авторка планує створити декілька мультимедійних проєктів, що відображають культурні об'єкти міста, але вже в якості повнометражних документальних фільмів. Вона вважає необхідним занурити глибше глядача у історичний, хронологічний й культурний аспекти міста, що будуть відображати зазначені вище матеріали.

Таким чином, документальні фільми підвищать рівень обізнаності містян про культуру і історію Миколаєва. Авторка зазначає, що вони також послугують матеріалами, що спрямовані на популяризацію цих важливих аспектів розвитку міста.

Треба узагальнити з вищезазначеного, що подальші перспективи культурного розвитку Миколаєва, що авторка бажає здійснити у найближчому майбутньому, орієнтовані на популяризацію культурної сфери міста, для того, щоб дана тематика займала провідні позиції у сучасному медіапросторі, що є

надзвичайно важливим фактором для подальшого розвитку місцевої ідентичності.

ВИСНОВКИ

Питання зміцнення місцевої ідентичності та її унікальності завжди було важливим, і в умовах сучасних воєнних подій воно набуло особливого і виняткового значення.

Наразі важливо створювати проєкти, які б мали на меті актуалізувати і відображати культурологічну сферу міста, а також зацікавити містян брати участь у подальшому її розвитку й удосконаленні.

Мета дослідження полягає у розгляді теоретичних аспектів історії та культури міста Миколаєва та у специфіці створення культурологічної телепрограми, яка у цікавій і доступній формі розповідає про життя міста. В ході проведення дослідження ця мета була досягнута.

На сьогодні є дуже важливим збереження культурних традицій і пам'яток архітектури національного значення, що відображають унікальність міста Миколаєва. Задля досягнення цієї мети виконано такі завдання:

1. Розглянуто історію культури Миколаєва, яка бере свій початок ще задовго до заснування сучасного міста. Цей факт дає змогу зрозуміти, що культура Миколаєва є давньою і викликає зацікавленість у сучасних істориків і археологів. Також не менш важливим є аспект усної народної творчості, що започаткувало розвиток музичного і декоративно-прикладного мистецтва у майбутньому.

Протягом декількох років, після заснування, Миколаїв став набувати статусу культурного центру, завдяки початку роботи низки освітніх і культурних закладів, що відкривалися у місті. Це означає, що миколаївські культурні діячі були зацікавлені у просвітництві міського населення, що свідчить про те, що місто поступово розвивалось і формувало власне культурне середовище.

2. Охарактеризовано специфіку культурного життя Миколаєва через низку впроваджених ініціатив, які швидко розповсюдились серед містян.

Спочатку це були лекції і концерти, що просуvalи діяльність відомих митців, згодом, відбулося зародження журналістики у місті, що створила доступний інформаційний простір для городян. З появою перших друкованих видань, вони мали змогу оперативно отримувати повідомлення про культурні заходи, які відбувалися у місті.

Зародження радіомовлення послугувало новим і важливим етапом у розвитку миколаївського інформаційного простору. Городяни відтоді мають можливість слухати музику, культурні та освітні програми, що згодом побачили на телеекрані.

Варто сказати, що такий інтенсивний розвиток у медіапросторі ХХ століття, відкрив можливості для заснування нових напрямів у журналістиці як: тележурналістика і радіожурналістика. Сьогодні зазначені галузі журналістики викладаються у якості дисциплін і активно вивчаються в університетах України.

3. Представлено об'єкти культурної спадщини Миколаєва, що відображають його унікальність. Вони заслуговують окремої уваги, бо відображають історичне минуле міста, серед них: Шухівська вежа, миколаївська астрономічна обсерваторія, Миколаївський обласний краєзнавчий музей «Старофлотські казарми» та інші. Вони є об'єктами культурного надбання міста і знаходяться під на охороною організації з питань культури міста. Сьогодні у своїх публікаціях про сучасний стан споруд і закладів, а також про їхнє функціонування висвітлюють місцеві журналісти.
4. Окреслено концепцію телепрограми у сучасному телепросторі. Приділено увагу низці передач, які транслюються на українському телебаченні, а також окремо зазначено вимоги до сучасної культурологічної телепрограми, що включають текст, зображення, звук, музичне і естетичне оформлення, а також операторську майстерність. Перелічені вище елементи залежать від компетентності журналіста і мають бути найвищої якості.

5. Розкрито особливості і специфіку створення відеопродукту. Особливістю його створення є його короткий хронометраж, який дозволяє оперативно проінформувати городян у зрозумілій і доступній формі про історію об'єктів культурної спадщини і популярних місць відпочинку, а специфіка являє собою безпосереднє інформування з місця подій, і виглядає своєрідною екскурсією культурним закладом або місцем відпочинку.
6. Створено мультимедійний проєкт (телепрограму) про культуру та історію міста Миколаєва – «Миколаїв: Культурна мозаїка». Ця передача має на меті розширити уявлення містян про історичний і культурний аспекти міста, сприяючи їх подальшому розвитку. Також цей проєкт спрямований на просування культурологічної сфери міста, яка буде займати провідні позиції у матеріалах регіональних медіа. Авторка, в ході проведеного дослідження дійшла певних висновків і тому може сформулювати низку рекомендацій, які б стали на меті популяризації культурної сфери міста Миколаєва. Задля актуалізації культурного аспекту міста Миколаєва необхідно:
 - місцевим журналістам і регіональним медіа висвітлювати цю сферу у публікаціях, оскільки ЗМІ є джерелом формування громадської думки, вони будуть сприяти просуванню цього аспекту у соціальних мережах, на телебаченні, у репортажах, статтях та інших публікаціях;
 - фахівцям бібліотечної та музейної справи організовувати заходи, які спрямовані на актуалізацію культури, історії та традицій Миколаєва, що стане гарною мотивацією для городян більш глибоко зануритись у їхнє зародження і витоки;
 - городянам та гостям міста відвідувати місцеві культурні активності та підтримувати їхню реалізацію. Ці заходи підвищать рівень обізнаності громадян про культуру міста, спонукаючи містян брати активну участь у культурному житті Миколаєва;

- працівникам органів самоврядування створювати різноманітні проєкти, що просувають культурні тенденції міста. Їхня мета полягає у розширенні уявлень миколаївців про історію і культуру міста.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабенко В. Нові формати відеоісторії в онлайні. ISSN 2078-1911. ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКА. 2019. Випуск 18. С. 202–209. – Режим доступу: <https://surli.cc/aubmua>
2. Білоус О. Телебачення в контексті духовно-національного саморозвитку та самовдосконалення дітей, підлітків, юнацтва. ISSN 2078-1911. ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКА. 2015. Випуск 14. С. 101–111. – Режим доступу: <https://surl.lu/ywhycj>
3. Бойченко Ю. У Миколаєві розробили програму «розвитку української мови»: вона передбачає фестивалі та розробку україномовних продуктів [Електронний ресурс] // НикВести. – 2023. – 22 лютого. – Режим доступу: <https://nikvesti.com/news/politics/265406>
4. Винник Ю. «День народження» Шуховської вежі – 117 років її ввели в експлуатацію [Електронний ресурс] // 0512.com.ua. – 15.03.2024. – Режим доступу: <https://www.0512.com.ua/news/3270002/den-narodzenna-suhovskoi-vezi-117-rokiv-ii-vveli-v-ekspluataciu-foto-video>
5. Виникнення і розвиток міста Миколаїв [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrssr.com.ua/mikolayivska/viniknennya-i-rozvitok-mista-mikolayiv>
6. Вонс Р. Влада Миколаєва хоче змінити герб міста. Соцмережі відреагували мемами (фото) [Електронний ресурс] // Главком. – 12.09.2023. – Режим доступу: <https://glavcom.ua/country/politics/vlada-mikolajeva-khoche-zminiti-herb-mista-sotsmerezhi-vidreahuvali-memami-foto-955950.html>
7. Депутати ухвалили Стратегію розвитку Миколаєва до 2027 року [Електронний ресурс] // Суспільне Миколаїв. – 2024. – 26 квітня. – Режим доступу: <https://suspilne.media/mykolaiv/732785-deputati-uhvalili-strategiu-rozvitku-mikolaeva-do-2027-roku/>

8. Добрава С. Новітні підходи у вивченні інтернет-телебачення. Теле- та радіожурналістика. 2016. Випуск 15. С. 162–167. Retrieved from: <https://surl.li/thfcnc>
9. Добровольська В. В., Сидоренко Т. В., Сидоренко А. І. Культурні практики публічних бібліотек Півдня України в контексті динаміки соціокультурного поступу регіону [Електронний ресурс] // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2019. – № 3. – С. 96–101. – Режим доступу: <https://journals.urau.ua/visnyknakkkim/article/view/191782>
10. Еволюція кінематографа у Миколаєві [Електронний ресурс] // Mykolaiv Trend. – 24.05.2022. – Режим доступу: <https://mykolaiv-trend.in.ua/uk/eternal-1455-evolyucziya-kinematografa-v-mykolayevi>
11. Історія розвитку музики у Миколаєві [Електронний ресурс] // Mykolaiv Trend. – 04.11.2024. – Режим доступу: <https://mykolaiv-trend.in.ua/uk/eternal-2248-istoriya-rozvytku-muzyky-u-mykolayevi>
12. Історія розвитку опери у Миколаєві [Електронний ресурс] // Mykolaiv Trend. – 7 місяців тому. – Режим доступу: <https://mykolaiv-trend.in.ua/uk/eternal-2155-istoriya-rozvytku-opery-u-mykolayevi>
13. Климович І. Дитячі телевізійні програми у телепросторі. Їх вплив на свідомість та формування культури підростаючого покоління. ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКА. 2015. Випуск 14. С. 175–178. - Режим доступу: <https://surl.li/jlchkd>
14. Козак В. З «Українським радіо» ми разом понад третину його історії та понад половину мого життя [Електронний ресурс] // Детектор медіа. – 07.10.2024. – Режим доступу: <https://stv.detector.media/spilnota/read/8569/2024-10-07-z-ukrainskym-radio-my-razom-ponad-tretynu-yogo-istorii-ta-ponad-polovynu-mogo-zhyttya/>
15. Кохан Т.Г. Сучасні телевізійні проекти в культурологічно-кінознавчому полі. ISSN 2311-9489. КУЛЬТУРОЛОГІЧНА ДУМКА.

2024. No25. - Режим доступу:

<https://www.culturology.academy/suchasni-televizijni-proiekti-v-kulturologichno-kinoznavchomu-poli.html>

16. Курінна Г. В. Сценарна майстерність на телебаченні. Теледраматургія: навч. посібн. / Г. В. Курінна. — Х. : ХДАК, 2013. — 189 с. — Режим доступу: <https://kmaecm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/kurinna-g.-v.-2013-sczenarna-majsternist-na-telebachenni.-teledramaturgiya.pdf>
17. Лазебний В.С., Бакіко В.М., Омелянець О.О.; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Організація телевізійного виробництва: конспект лекцій [Електронний ресурс]: навч. посіб. для студ. спеціальності 6.050803 Акустотехніка/ – Електронні текстові данні (1 файл: 4,45 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 162 с. – Режим доступу: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/cf1d8f9c-00ce-419c-840b-4b58eef46d62/content>
18. Лизанчук В. Телебачення і радіомовлення в інформаційно-гуманітарному просторі України. Теле- та радіожурналістика. 2020. Випуск 19. С. 44–77. - Режим доступу: <https://surl.lu/qiieel>
19. Максимович М. Професійно-етичні аспекти підготовки журналіста-оператора в контексті функціонування сучасних ЗМІ. Теле- та радіожурналістика. 2017. Випуск 16. С. 122–127. Retrieved from: <https://surl.li/vulbbl>
20. Миколаїв [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Миколаїв>
21. Миколаївський академічний художній драматичний театр [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theatre.org.ua>
22. Миколаївська астрономічна обсерваторія [Електронний ресурс] // Вікіпедія : вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Миколаївська_астрономічна_обсерваторі
[i](https://uk.wikipedia.org/wiki/Миколаївська_астрономічна_обсерваторі)

23. Миколаївська астрономічна обсерваторія [Електронний ресурс] // Discover Ukraine. – Режим доступу: <https://discover.ua/locations/mikolaivska-astronomicna-observatoria>
24. Михайличенко Н. Усне мовлення та мовна компетенція українських публічних осіб: естетичні засади. Теле- та радіожурналістика. 2015. Випуск 14. С. 282–287. Retrieved from: <https://is.gd/RAXSRe>
25. Мицик С. В. Роль Миколаївської громадської бібліотеки в культурному житті Миколаєва кінця XIX – початку XX ст. // Культура українська: збірник наукових праць. – Миколаїв, 2017. – Вип. 37. – С. 219–220. – Режим доступу: https://ic.ac.kharkov.ua/nauk_rob/nauk_vid/rio_old_2017/ku/kultura37/16.pdf
26. Місто Святого Миколая [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Миколаївської міської ради. – Режим доступу: <https://mkrada.gov.ua/content/istoriya-mista.html>
27. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика, том 62 / За загал. ред. В. Ф. Іванова; Пер. з нім. В. Климченка. – Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. – 234 с. – Режим доступу: <https://www.aup.com.ua/book-review/televiziyna-zhurnalistika/>
28. Мордюк А. «Інфотейнментизація» українських новин (на прикладі інформаційного мовлення телеканалу «Новий канал»). ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКА. 2015. Випуск 14. С. 203–207. – Режим доступу: <https://surl.li/sdhkpy>
29. Нагорняк М. Відеоскладник розмовних програм на українських мережевих радіостанціях: реалії та перспективи. ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКА. 2015. Випуск 14. С. 214–220. - Режим доступу: <https://surl.lu/ooijqh>
30. На Миколаївщині у 2025 році хочуть реалізувати 151 інвестиційний проєкт на понад 30 млрд [Електронний ресурс] // НикВести. – 2024. –

29 травня. – Режим доступу:

<https://nikvesti.com/news/business/298868-na-mykolaivshchyni-u-2025-rotsi-khotiat-realyzuvaty-151-investytsiinyi-proiekt-na-ponad-30-mlrd>

31. «НеЕйфелева» вежа Миколаєва [Електронний ресурс] // UAinfo. – 26.03.2019. – Режим доступу: <https://uainfo.org/blognews/1553600752-neeyfeleva-vezha-mikolaeva.html>
32. Николаевский вестник // Вікіпедія : вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Николаевский_вестник
33. Освіта і культура Миколаєва на початку XX століття [Електронний ресурс] // Історія міст і сіл Української РСР. – 02.09.2017. – Режим доступу: <https://ukrskr.com.ua/mikolayivska/osvita-i-kultura-mikolayiva-na-pochatku-xx-stolittya>
34. Перші газети і журнали в Миколаєві [Електронний ресурс] // Mykolaiv One. – 24.05.2022. – Режим доступу: <https://mykolaiv.one/uk/eternal/pershi-gazety-i-zhurnaly-v-mykolayevi-3707>
35. Святий Миколай у Миколаєві: згадки про покровителя у місті [Електронний ресурс] // 0512.com.ua. – 19.12.2022. – Режим доступу: <https://www.0512.com.ua/news/3510636/svatij-mikolaj-u-mikolaevi-zgadki-pro-pokrovitela-u-misti-foto>
36. Символіка міста Миколаєва : бібліографічний показчик / уклад. О. В. Сергєєва ; ред. І. В. Письменна. – Миколаїв : Видавництво Ірини Гудим, 2007. – 24 с.
37. Соціокультурний розвиток регіонального соціуму в контексті національної безпеки: міждисциплінарний вимір : колективна монографія / за заг. ред. І. А. Мейжис, Л. А. Ляпіна. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2018. – 312 с. – ISBN 978-966-336-404-9. – Режим доступу: <https://surl.li/wmzxzs>
38. Спанатій О. Розвиток газетної справи в Миколаєві кінця XIX – початку XX ст. // Журналістика : зб. наук. пр. – К. : Київський

- національний університет імені Тараса Шевченка, 2010. – Вип. 17. – С. [уточнити сторінки]. – Режим доступу: http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/host/10.23.10.100/db/ftp/visnyk/zhurnalyst_17_2010.pdf
39. Стародавнє городище «Дикий Сад» [Електронний ресурс] // City-Afisha: Миколаїв – місто на хвилі. – Режим доступу: <https://city-afisha.com/pamyatka/dikij-sad/>
40. Суспільне Миколаїв. «Ми не падаємо, ми підіймаємося»: яким був 2024 рік у культурному житті Миколаївщини [Електронний ресурс] // Суспільне Новини. – 2024. – 31 грудня. – Режим доступу: <https://suspilne.media/mykolaiv/914843-mi-ne-padaemo-mi-pidijmaemos-a-akim-buv-2024-rik-u-kulturnomu-zitti-mikolaivsin/>
41. Тітуренко Я. «Без знання минулого немає сьогодення, майбутнього»: миколаївський археолог розповів про історію городища Дикий Сад [Електронний ресурс] // Суспільне Миколаїв. – 16.08.2024. – Режим доступу: <https://suspilne.media/mykolaiv/814919-bez-znanna-minulogo-nema-e-ni-sogodenna-ni-majbutnogo-mikolaivskij-arheolog-rozpoviv-pro-istoriu-urocisa-dikij-sad/>
42. У Миколаєві визначили найзначніші об'єкти культурної спадщини [Електронний ресурс] // Район.Миколаїв. – 23.04.2024. – Режим доступу: <https://mykolaiv.rayon.in.ua/news/699021-u-mikolaevi-viznachili-nayznachnishi-obekti-kulturnoi-spadshchini>
43. Хмельова О. «Всі мої дороги переплітаються з радіо»: спогади миколаївської авторки у 100-річчя Українського радіо [Електронний ресурс] // Суспільне Миколаїв. – 16.11.2024. – Режим доступу: <https://suspilne.media/mykolaiv/881543-vsi-moi-dorogi-pereplitausa-z-radio-spogadi-mikolaivskoi-avtorki-u-100-ricca-ukrainskogo-radio/>
44. Щербина Ю. Жанрові особливості розважальних програм українського телебачення. ТЕЛЕ- ТА РАДІОЖУРНАЛІСТИКА. 2015. Випуск 14. С. 253–259. – Режим доступу: <https://surl.li/pnbhbm>

45. Якими були кінотеатри минулого у Миколаєві [Електронний ресурс]
// Mykolaiv Trend. – 24.05.2023. – Режим доступу: <https://mykolaiv-trend.in.ua/uk/eternal-3143-yakymy-buly-kinoteatry-mynulogo-u-mykolayevi>

ЗМІСТ

ПЛАН.....	2
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ МІСТА МИКОЛАЄВА.....	8
1.1. Ключові етапи розвитку культурного простору Миколаєва.....	8
1.2. Унікальність миколаївської символіки.....	16
1.3. Сучасні тенденції і перспективи культурного розвитку.....	19
Висновки до розділу 1.....	22
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА МУЛЬТИМЕДІЙНОГО ПРОЄКТУ «Миколаїв: Культурна мозаїка».....	25
2.1. Культурологічна телепрограма та її місце у сучасному телепросторі.....	25
2.2. Процес створення телепрограми «Миколаїв: Культурна мозаїка».....	34
2.2.1. Випуск №1: Історія Центральної міської бібліотеки імені Марка Лукича Кропивницького.....	36
2.2.2. Випуск №2: Історія Миколаївського художнього академічного драматичного театру.....	38
2.2.3. Випуск № 3: Історія парку «Народний сад».....	39
2.2.4. Випуск № 4: Історія скверу «Ради Європи».....	40
2.2.5. Випуск № 5: Історія дитячого містечка «Казка».....	41
2.2.6. Випуск № 6: Історія Манганаріївського скверу.....	42
2.2.7. Випуск №7: Історія краєзнавчого музею «Старофлотські казарми»....	43
2.2.8. Випуск №8: Історія Миколаївського яхт- клубу.....	44
2.2.9. Випуск №9: Історія обласного художнього музею імені В.В. Верещагіна	45
2.2.10. Випуск № 10: Історія Миколаївського зоопарку.....	46
2.2.11. Аналітична стаття «Телепрограма «Миколаїв: культурна мозаїка» культурологічна подорож, що розповідає про історичні надбання міста Миколаєва».....	47
Висновки до розділу II.....	48

ВИСНОВКИ.....	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	54
ЗМІСТ.....	61